

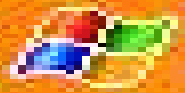

सुखात्मम्

dr.vasudha vinod deo

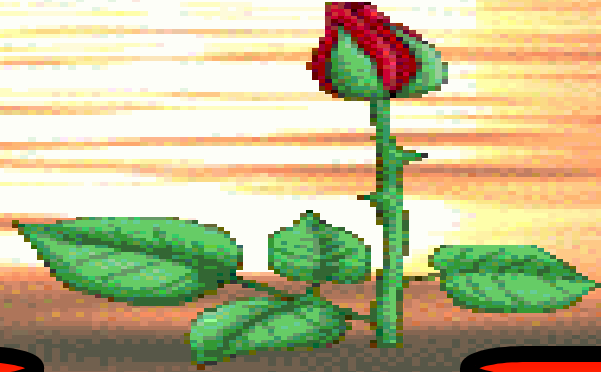
New

Start

एकात्म

मानवदर्शन व शैक्षिक चिंतन

डॉ. सौ. वसुधा वि. देव
शासकीय अध्यापक, महाविद्यालय
अकोला

New

Start

15:00

समाजाच्या प्रगतीसाठी प्रोत्साहक व आवश्यक असेल ते ते सर्व करणे आवश्यक आहे. जुन्या व्यवस्थांचा लय होत आहे. म्हणून अश्रु ढाळण्याची गरज नाही वा नविन रचना स्विकारण्याला बिचकण्याचे कारण नाही. मात्र हे करतांना आमच्या परंपरेतून विकसीत झालेल्या आमच्या समाजाच्या चैतन्ययुक्त अंतस्तत्वाचे पोषण होत आहे. ह्या गोष्टीची काळजी मात्र घेतली पाहिजे" श्री गुरुजी

dr.vasudha vinod deo

New

Start

15:29

तादात्म्य भाव

उच्च ध्येय
प्राप्ती

आत्मा

ज्ञान

शास्त्रीय प्रमेय

बुध्दी

शांती

सर्जनशील
मनाचा आलेख

मन

उदरनिर्वाहचे
साधन

शरीर

वासनाचे
उपशमन

dr.vasudha vinod deo

News

मानवाचे चतुर्विध व्यक्तीमत्व

Start

15:29

आध्यात्मिकता

आध्यात्मिक प्रेरणा

आत्मिक
आनंद

भौतिकता +
आध्यात्मिकता

बौद्धिक-आनंद

ऐहिक प्रेरणा

मनसिक-कलात्मक
सर्जन

भौतिकता

शारीरिक-आहार निद्रा

सुखाची श्रेणीबद्धता

Dr. Vasudha Vinod Deo

NEW

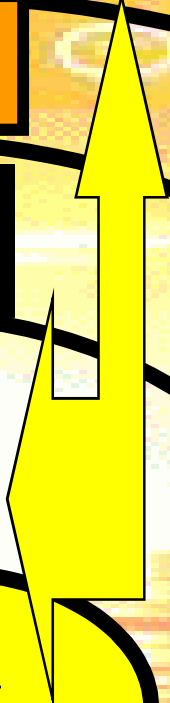
Start

वैश्विक

निसर्ग

समाज

व्यक्ती

dr.vasudha vinod deo

New

Start 15:29

व्यक्ती व समाज

कुटुंब परिसर समाज

जैविक सहसंबंध

अवयव-अवयवी

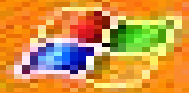
व्यक्ती व निसर्ग :-

आत्मिक नाते

जैविक सहसंबंध

व्यक्ती व वैश्विक अधिष्ठान

विश्वाच्याच मुळाशी
चैतन्य तत्व विद्यमान

Start

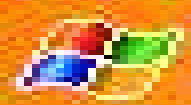
15:29

संतुलन

१. ऐहिकता व आध्यात्मिकता मेळ :-

२. वैयक्तिक सामाजिक संतुलन

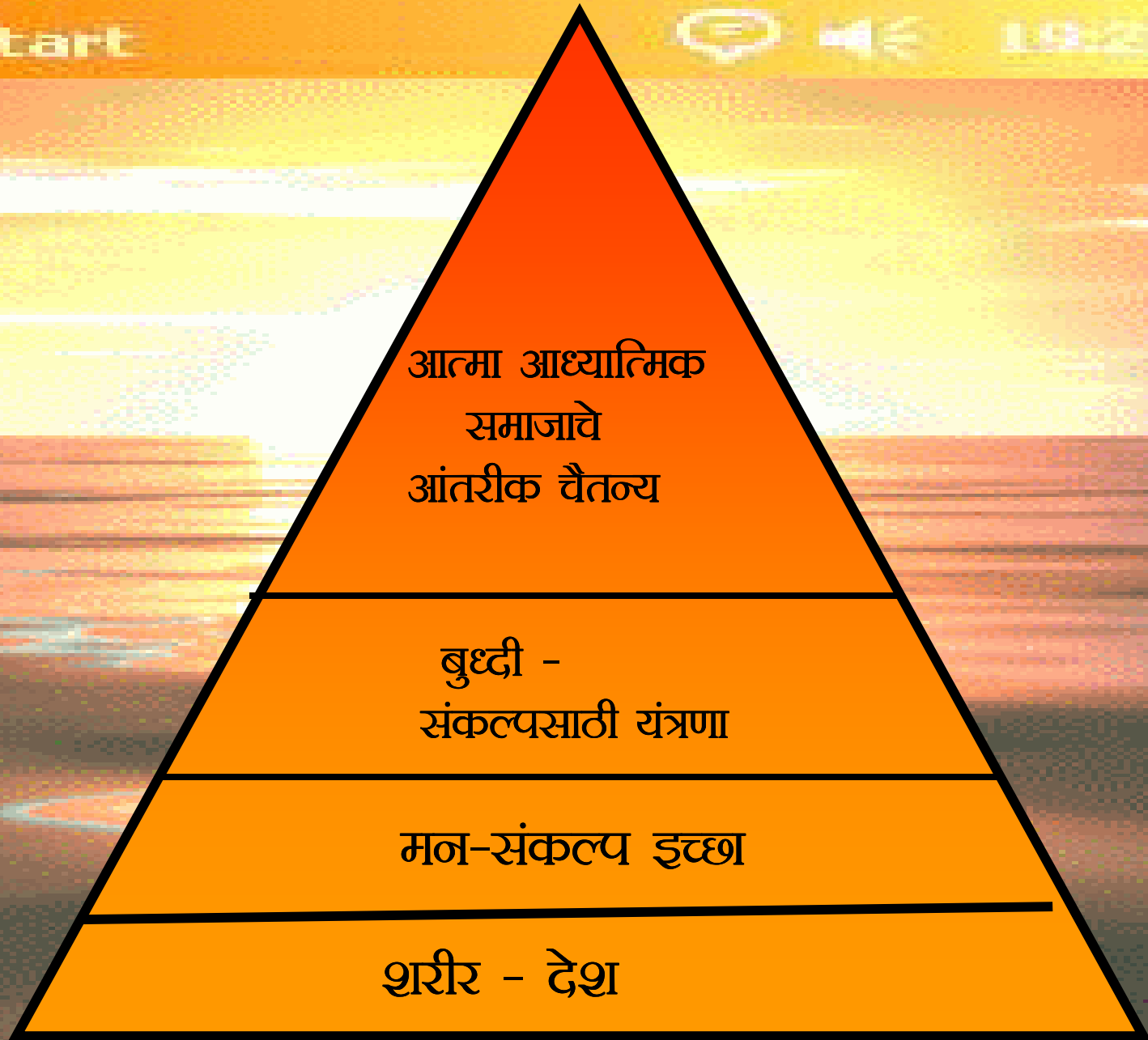
मानवेतर सृष्टीशी जैविक एकात्मता

Start

15:29

dr. vinodha vinod deo

त्यक्तीमत्व

New

सामाजिक पुरुषार्थ

सर्वेपि सुखीनःसन्तु ह्या
आधारावर युगानुकुल
समाजरचना

मोक्ष
युगानुकुल
मूल्याशय

शास्त्रीय प्रमेय समाजाच्या सामुहिक
इच्छा आकांक्षा

काम सामाजिक इच्छा

योग्य रचना, साधन
संपत्ती प्राप्त
करण्याचा मार्ग

अर्थ राष्ट्रीय आकांक्षा

ज्या मुळ प्रेरणामुळे
समाज अस्तित्वात
येते.

धर्म सहअस्तित्व सामजस्य सहकार्य

dr.vasudha vinod deo

Start 15:00

आकृतीबंध

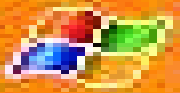
विकासाचा आकृतीबंध

सहसंबंधांचा आकृतीबंध

शरीर मन बुध्दी आत्मा

व्यक्ती-समष्टी-सृष्टी-परमेष्टी

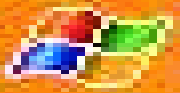
मानवी जाणिवेचे संदर्भ

❖ जीवन दृष्टीतील शाश्वत परिवर्तनीय तत्वाचा
विवेक

❖ जीवन दृष्टीत शिरलेल्या प्रवृत्ती कोणत्या

❖ शाश्वताशी संबध तुटल्यामुळे त्यात कोणत्या
तृटी निर्माण झाल्या.

वर्तमान काळात शाश्वत मूल्याची उपयुक्तता व परिवर्तनीय मूल्यांचे पुनस्थापना.

प्राचीन मुल्यांच्या आधुनिक परिभाषा.
नविन काळात अनुसरून कोणता नविन मूल्याचा समावेश करावा लागेल

समाज शिक्षण

- “मानवाच्या समुहात भौतिक बदल होत असतो परंतु असे असूनही जर त्या मानव समुहाची व्यक्तीत्व व चेतना जागृत असेल, नविन घटकांना जुन्या घटकाशी असलेल्या आपल्या संबधाचे ज्ञान असेल आणि जुन्या घटकांच्या जीवनाच्या अनुभूतीला जे आपली अनुभूती समजून जे पुढे जात असतील तर त्याला समाज ही सज्ञा प्राप्त होते

शिक्षण :-

“जेव्हा मनुष्य आपल्या मागुन जन्मलेल्या माणसांना विभिन्न क्षेत्रातील सारभुत अनुभव प्रदान करतो तेव्हा त्या प्रक्रियेतुन निरंतर गतीमान अशा मानव समुहाची निर्मीती होते. त्याला समाज म्हणतात आणि अनुभव प्रसारणाच्या ह्या प्रक्रियेला शिक्षण म्हणतात.

ज्ञान + प्रयत्न + अनुभव = ज्ञानसमृद्धी

शिक्षणाची माध्यमे तीन आहेत.

संस्कार

शिक्षणाची माध्यमे

अध्यापन

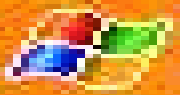
स्वाध्याय

शिक्षणा बाबतची दृष्टी

- १. शिक्षण हे औपचारिक तसेच अनौपचारिक असावे.
- २. शिक्षण हे समाजाभिमुख असावे व समाज शिक्षणाभिमुख.
- ३. शिक्षण हे संस्कृती संक्रमण, संस्कृती संवर्धन, संस्कृती रक्षणाचे साधन असावे.
- ४. शिक्षण ही समाजतर्गत अनुभव प्रसारणाची क्रिया आहे.
- ५. ह्या अनुभव प्रसारणाच्या क्रियेतुन समाजाची गतिमानता राखता आली पाहिजे.

शिक्षणा बाबतची दृष्टी

- ६. समाज निर्मितीसाठी शिक्षण आवश्यक आहे.
- ७. शिक्षणाकडे पाहण्याचा दृष्टीकोन हा सामाजिक हवा.
- ८. शिक्षणातून ऋषीऋण फेडण्याची भावना व्यक्तीच्या मनात हवी.
- ९. संस्कृतीतील सारभूत व असारभूत तत्वे ह्याचा विवेक महत्वाचा आहे.
- १०. असारभूत तत्वाचे काळानुसार पुनर्स्थापना महत्वाची आहे.
- ११. संस्कृती विवेक करणा-या तज्ञांची आज आवश्यकता आहे

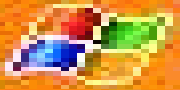
शिक्षणा बाबतची दृष्टी

१२. समाजाचा पाया हा सुसंस्कार असायला हवा.

१३. समाजातील तसेच मानवाच्या संपर्कातील प्रत्येक घटक हा सुसंस्कारीत असण्याची खबरदारी प्रत्येकाला घ्यावी लागेल.

१४. केवळ ज्ञान प्राप्त करणे म्हणजे शिक्षण होत नाही, तर चिंतन व माननाची सवय व्यक्तीची वृद्धीजन करावी लागेल म्हणजेच त्या ज्ञानास समाजात स्थैर्य प्राप्त होईल ज्ञानाची रूजवणुक होईल.

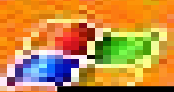
१५. समाजाच्या प्रत्येक क्षेत्रात परस्पर अंतर्गत समन्वय निर्माण करावा लागेल ही बाब आपणास अमलात आणवी लागेल त्या साठी समाजात विसंगती शिरणार नाही ही खबरदारी तर घ्यावी लागेलच पण त्याचबरोबर समाजातील विसंगतीचे उच्चाटन कसे करता येईल ह्याची ही खबरदारी घ्यावी लागेल.

शिक्षणा बाबतची दृष्टी

१६. स्वभाषा, स्वराष्ट्र, ह्या बाबतच्या अभिमान हा प्रत्येकामध्ये कसा जागृत राहु शकेल ह्या साठी प्राथमिक स्तरापासूनच आपल्याला प्रयत्न करावा लागेल व त्यासाठी शिक्षण हे सामाजिक वा पर्यायाने राष्ट्रीय असावे. स्वभाषा, स्वधर्म, स्वदेशी, व स्वतंत्र ह्या स्व वर शिक्षणाची इमारत उभी करावी लागेल.

१७. प्राचिन साहित्य कला वाङ्मय, तत्वज्ञान, मूल्य, ज्या ज्या बाबी ही संस्कृतीशी निगडित आहेत त्याचा युगानुकूल मांडणी करण्यासाठी आता तज्ज्ञांना कार्य सोपवावे लागेल.

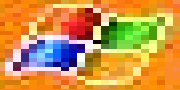

१८. वर्तमान कालीन पिढीमध्ये सुध्दा संस्कृतीविवेकाचे सामर्थ्य निर्माण करावे लागेल.

१९. राष्ट्रीय सत्य आणि राष्ट्रीय अस्मीता हाच शिक्षणाचा पाया असेल

२०. शिक्षणातून राष्ट्राची समाजाची आंतरिक उर्जा ही गतिमान ठेवण्याचे सामर्थ्य आजच्या पिढीत निर्माण करावे लागेल तरच उज्वल भविष्याची आपण कल्पना करू शकू.

२१. भारतीय तत्वज्ञानातील आश्रमव्यवस्था, पुरुषार्थ संकल्पना यासारख्या संपत्पनांना सामाजिक रूप द्यावे लागेल.

शिक्षणा बाबतची दृष्टी

२२. स्त्री शक्तीने आपली मातृशक्तीचे संरक्षण केले पाहीजे. तसेच स्त्री पुरुषांची आपआपल्या कार्यात समन्वय प्रस्थापीत हरायला पाहीजे आपआपल्या भुमिका योग्य निभवायला हव्यात.

२३. ध्येय निष्ठ सेवाव्रती तत्वनिष्ठ राष्ट्रभक्त शिक्षकांची निर्मिती तर महत्वाची ठरतेच पण त्याच सोबत आश्रमशाळा, निवासी शाळा ज्यात एक आदर्श वातावरण असेल अशा आश्रम शाळांची निर्मिती महत्वाची ठरते.

२४. अशा शाळा व अभ्यासक्रमाची निर्मिती महत्वाची ठरते ह्यात वरिल सर्व बाबीचे प्रतिवेळ असेल.

Start

15:29

आकृतीबंध - १

विकासाचा आकृतीबंध

शरीर

शारीरिक
विकास

उदरनिर्वाह

मन

मानसिक विकास

शांती

बुद्धी

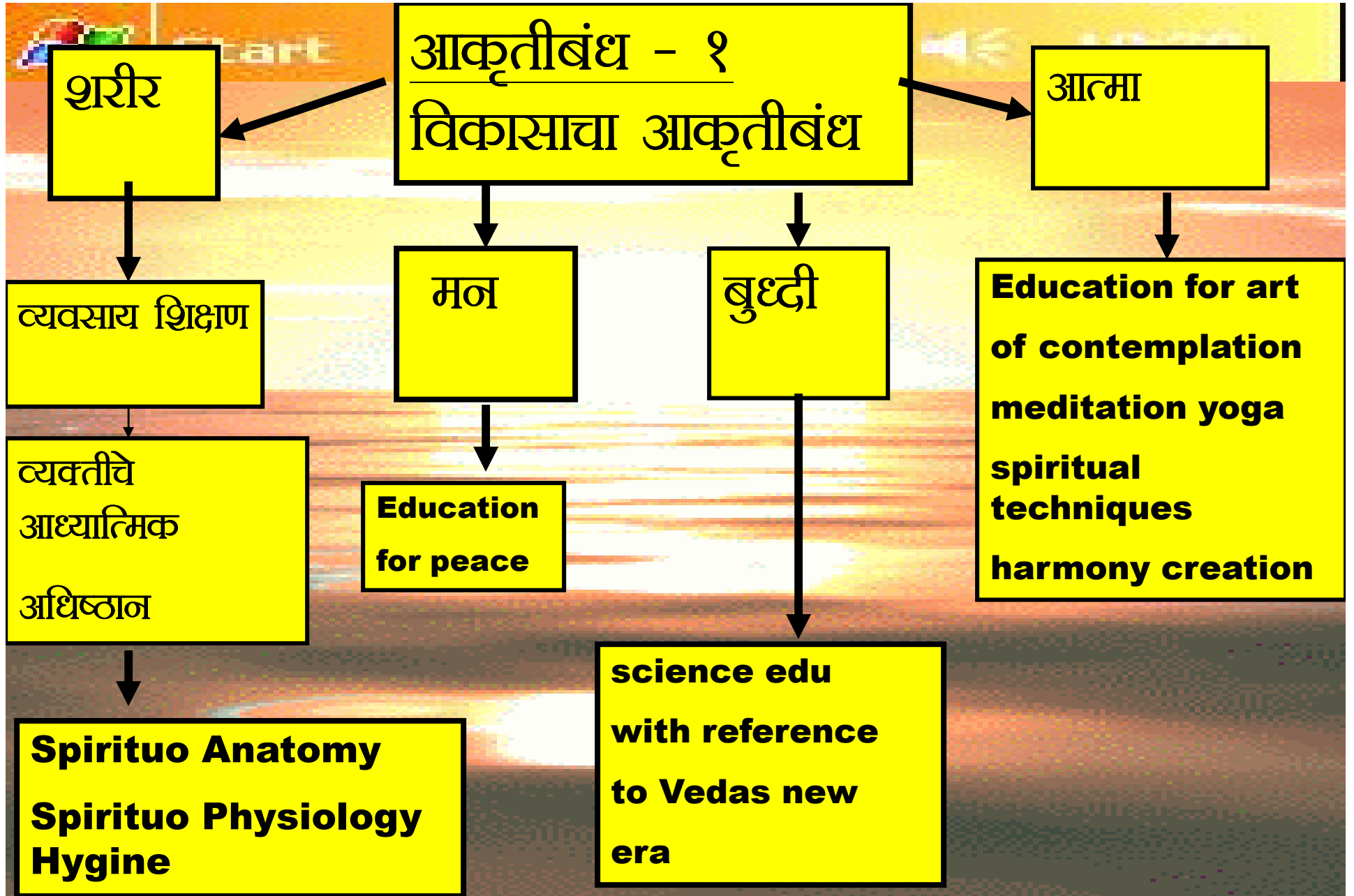
बौद्धिक
विकास

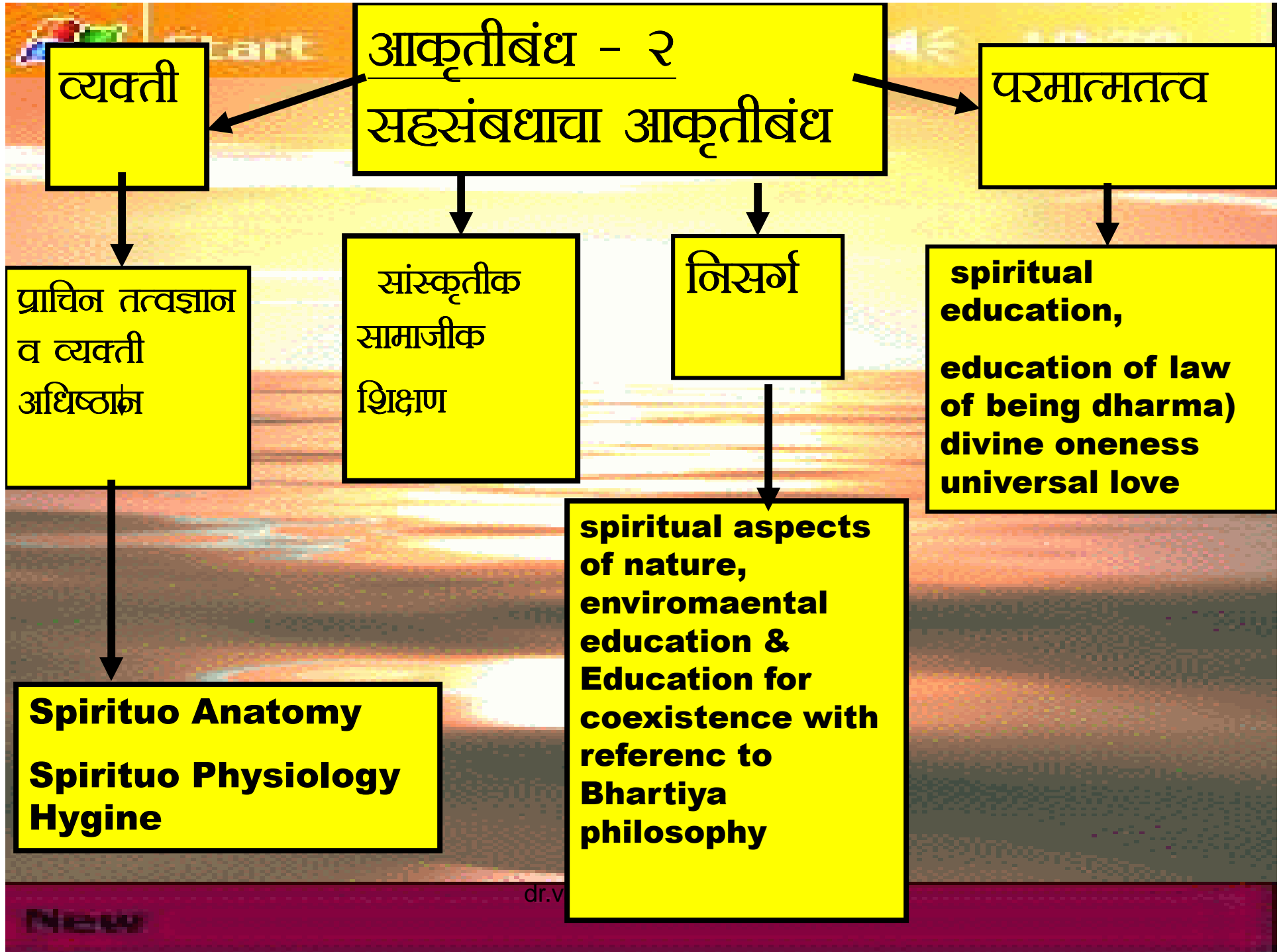
ज्ञान

आत्मा

आध्यात्मिक
विकास

तादाम्य

Start

राष्ट्र संकल्पना

आधुनिक संदर्भात भारतीय
अध्यात्मशास्त्र स्वतंत्र ज्ञानशाखा कला,
आध्यात्म, संस्कृती प्रतीके उत्सव
राष्ट्रगान, इतिहास, भारतीय शोध,
आधुनिक संदर्भात, प्राचिन विषय
संस्कृत वैदिककाळातील

**Astronomy Fostering pride
in country**

भारतीय समाजाचे
तात्विकअधिष्ठान भारतीय
तत्वज्ञानाचे सामाजिक
उपयोजन / अर्थनिर्वेचन

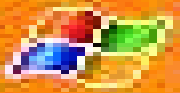
**social Interpretation
of Bharatiya
Philosophy
Education in
citizenship**

dr.vasudha vinod deo

New

Teacher Education

- **TEACHER AS A INTERGRETED HUMAN BUILDER**
- **WHAT I TEACH IS WHAT I KNOW AND WHAT I EDUCATE IS WHAT I AM**
- **KNOWLEDGE**
- **SKILL –**
- **ATTITUDE**

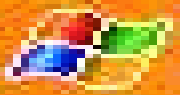
Start

15:29

शालेय कार्यनीती :-

शालेच्या स्तरावर विचार
केल्यास शालेचे मिशन व्हीजन हे
राष्ट्राच्या आंतरिक उर्जेशी निगडीत
असावे व त्यानुसार शालेची कार्यनीती
आखण्यात यावी.

पालक उदबोधन वर्ग :-

पालक उदबोधन हा उपक्रम ह्या साठी उपयुक्त ठरेल आपल्या पाल्यांवर संस्कार करायचे म्हणजे नेमके काय करायचे, पाल्याचा विकास घडवून आणायचा म्हणजे काय करायचे? ह्याचे शास्त्रशुद्ध प्रशिक्षण देण्याची गरज आज निर्माण झाली आहे आपल्या पाल्याचा प्रवेश शाळेमध्ये टिकवून ठवण्यासाठी हे उदबोधन करणे अनिवार्य आहे असे बंधन जर पालकांवर टाकण्यात आले तर ही बाब शक्य आहे. पालकारिता सुद्धा पुनर्लोकन प्रणाली विकसित करता येईल उदबोधनाची पुनर्लोकनाची जबाबदारी विविध अध्यात्मिक संस्थाकडे सोपविता येईल.

Researches in Education

- Researches in education
- Related to scriptures and Modern Sciences
- Co-relative study
- Experimental study
- Analytical study
- Inter-disciplinary study

आकृतीबंध - १

विकासाचा आकृतीबंध

आकृतीबंध - २

सहसंबधाचा आकृतीबंध

राष्ट्र संकल्पना

TEACHER
EDUCATION

शालेय कार्यनीती

पालक उदबोधन वर्ग

RESEARCHES IN
EDUCATION

Start

15:29

शुभवाट !

dr.vasudha vinod deo

New